

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Hermanni Conringii De Pace Civili Inter Imperii Ordines
Religione Dissidentes Perpetuo Conservanda Libri Duo**

Conring, Hermann

Francofurti ; Lipsiae ; Wittebergae, 1680

Ratio I. Pax ejusmodi haeresi tum directè tum indirectè cooperatur

urn:nbn:de:hbz:466:1-9585

Hæc singillatim demonstramus.

RATIO I.

PAX ejusmodi hæresitum directe tum indirecte cooperatur.

Utramque cooperationem descripsimus sect. 3. n. 1. & 3. Cum vero directa ex indirecta clarius elucescat, hanc illi præmittimus.

§ I.

Explicatur cooperatio indirecta.

Ea PAX indirecte cooperatur hæresi quæ sancit illius tolerantiam, exclusis circumstantiis excusantibus, sive eo etiam casu, quo tolli posset ac deberet. Id agit PAX, quam desiderant Protestantes, indirecte ergo hæresi cooperatur. Propositio patet ex indirectæ cooperationis natura se&. 3. §. 1. tradita. Assumptionem probamus:

I. PAX Religionis, quam stabiliri & ampliari volunt Protestantes, est perpetua juxta art. 12. Extenditur ergo in eum quoque casum, quo hæresis tolerari non posset nec deberet, sublati videlicet causis excusantibus, que sunt majoris boni obtentio aut majoris mali depulsio. Ejusmodi enim circumstantias esse mutabiles tum natura hæresium, quæ ætatem perpetuam non ferunt, tum mutabilis rerum humanarum conditio convincit.

II. Eadem PAX est *absoluta & incondicionata* juxta cit. art. 12; excludit ergo causas excusantes. At soluta enim & incondicionata non foret, si à circumstantiis urgentis necessitatis dependeret. His autem sublati, imminuta v. gr. hæreticorum multitudine aut potentia, Princeps jure divino tenetur scelera & vel maxime hæresin, eorum gravissime punire & extirpare. Quod cum non facit, aut se non facturum promittit, indirectæ cooperationis manifeste reus est.

Neque obstat, quod PAX Religionis videatur initio solum
con.

conclusa usque ad amicabilem Religionis compositionem. Nam primo etsi Catholici hac conditione adjecta conscientia suæ consultum cupiebant tamen Protestantes paulo antequam PAX Religionis concluderetur, die 7. Septembris, Anno 1555 clausulam *absolute & inconditionata perpetuitatis* à FERDINANDO I extorserunt: Pacem alioqui temporariam & instabilem fore causantes, ut constat ex actis publicis apud Lehmannum. Cum *eadem perpetuitatis clausula*, PAX Religionis confirmata fuit in Comitibus Anno 1557 Rarisbonæ, Anno 1559 Augustæ sub eodem FERDINANDO I, & postremo iterum Augustæ Anno 1566 sub MAXIMILIANO II.

Deinde etsi conditio compositionis amicabilis, si eam non sequi contingat, per clausulam Pacis perpetuæ exclusa non fuisset, nihilominus PAX Religionis perpetua foret. *Conditio enim impossibilis habetur pro non adjecta* Cap. fin. de condit. appol. in despons. vel aliis contract. Non autem magis possibilem aut sperandam esse amicabilem compositionem hæresis cum fide Catholica, quam concordiam ignis & aquæ, lucis & tenebrarum, Christi & Belial, experientia à Christo nato docuit Idem Germani experimur Nam cum initio sæpius ejusmodi compositio, in Comitibus maxime, tentata fuerit, nunquam tamen successit. Ideoque post annum 1566 Cæsar & Status Imperii de ea re velut desperata in Comitibus nunquam amplius deliberarunt, sed tam Catholici quam Protestantes in Pace Religionis *tanquam lege fundamentali Imperii* acquiescunt.

Denique etsi daremus hanc conditionem simpliciter adjectam & possibilem esse, illicita tamen foret. Facile enim inciderent tempora, quibus, si remedia mollia nihil proficerent, Cæsar & Catholici absque periculo hæresin vi coercere & tollere possent, ideoque ex officio, quo gladium portant, deberent.

Hæc perpetuitas omnes conditiones Paci Religionis inferas reddit illicitas quatenus Religioni Catholicæ adversantur; etsi aliqua ad tempus pro circumstantiis duraturæ necessitatis licite

licite iniri possent. Transfert enim illas ad permissionem tertii generis sive cooperantem sect. 3 §. 12 & 3 explicatam; quia extendit heresis tolerantiam ad eos casus, quibus impediri posset ac deberet. Ex quo capite, qualiscunque PAX jam sancitur, illicita erit; si PAX Religionis in ea confirmetur.

§. II.

Explicatur cooperatio directa.

Directe cooperari malo, est ea agere, qua suapte natura ad peccatum ordinantur, vel esse partem aut socium peccati sive actionis criminosa, ut constat ex sect. 3. §. 3. Utroque modo PAX Religionis & quavis illi similis directæ cooperationis rea esse convincitur. Priori modo præstant hæresi auctoritatem juris publici, quod ad eam stabiliendam, augendam, defendendam ordinatur quaduplici ratione.

Nam I. Hæretici jure divino & humano infames vi hujus Pacis inter publicas & fundamentales Imperii leges receptæ obtinent Statum illæstæ dignitatis; detrahunt enim hæresi & Apostasiæ omnis infamia sive juris sive facti, art. 5. & 11,

II. Regula annectens jus reformandi, alto scilicet Imperio ex se ordinatur ad hæresin augendam, imo in totum Imperium introducendam, si plures potentioresq; Principes & Status à fide deficient, aut protestantes hæreditate vel alio juris titulo Catholicas ditiones suas faciant. Hanc regulam deduci ex art. 1 & 11 Pacis Religionis diximus sect. 1 §. 3. Quam confirmat perpetua praxis, & auctoritas FERDINANDI. II. Is enim in pace Pragensi Electori Saxonie petenti libertatem Religionis pro Provinciis Austriacis, dictam regulam opposuit & firmavit asserens, quod aliis Statibus concessum sit (ut jus Religionis sublimi Imperio seu juris dictioni territoriali cohæreat) id Casari illicitum & vetitum esse non debere.

III. Iisdem in Tribunali Casareo conceditur jus & actio ad spolia Catholicis ante Tractatum Passaviensem erepta retinenda & vindicanda. Itidem ad Confessionem Augustanam in ditione

ditionibus suis introducendam subditis licet invitis, aut Episcopis contradicentibus. Jubentur enim Judices Camerae Imperialis, secundum dictae Pacis articulos non attenda Religione jus dicere, art. 18. Vocamus autem hic Jus quamvis legem publice receptam, & Actionem quamvis facultatem aliquid in judicio persequendi, sive juste id fiat, sive injuste; quo pacto Jus Regis appellavit Samuel 1 Reg. 8 v. 11.

IV. Denique si adversus hanc Pacem molestiam aut vim patiantur, non minus eos defendere tenetur Cæsar, quam Catholicos. art. 16 & 17.

Etsi vero permissio quoque secundi generis aliquam actionem aut defensionem tribuit (quo pacto Ecclesia coërcet fideles, ne Judæos in suis ritibus impediunt, uti dictum sect. 3. § 1) est tamen ratio valde diversa. Nam aut talis coërcitio non nititur lege perpetua, ut cum malum ad tempus toleratur; aut, si jure est stabilita, ut coërcitio impredientium Judæos, non extendit se ultra ritus ipsorum. Neque enim conceditur illis actio ad bona Catholicis erepta retinenda vel vindicanda, aut Catholicos ad Judaismum compellendos, nec liberantur infamia, nec intervenit participatio peccati vel actionis criminosa, qualis cernitur in Pace Religionis vel simili, quam desiderant Protestantes.

Nam compellere subditos ad hæresin vel emigrationem ex patria, introducere vel reducere exercitium hæresis in loca Catholica, eripere Catholicis bona & jura legitime recuperata, ut hæreticis restituantur, non sunt actiones ex se objecto bonæ, neque indifferentes, ergo, cum aliud membrum Theologia ignoret, ex se & objecto malæ sive criminosa; neque magis excusari possunt, quam subditos domo ejicere, nisi in atrociam scelera consentiant; horum exercitium aliquò introducere vel reducere; eripere denique innocentibus bona vel jura legitime recuperata, ut sceleratis publica vindicta coërcendis restituantur. Hæresis enim *ex suo genere grandia scelera non solum aequat, sed etiam superat*, ut post S. Aug. tr. 89 in Joannem cum

S. Th. 2.2. q. 10. art. 3. docent Theologi. Et si, quia hoc malum familiare est & majorem Imperii partem occupat, id non æstimamus.

Hujus actionis criminosa participationem induci, si defensio patrociniū & auxilium hæreticis promittitur, manifestum est.

Expulsio Catholicæ Religionis & Catholicorum ex bonis & juribus legitime recuperatis, in Pace Religionis quidem non continetur, sed novæ Amnistia hunc sensum affingere volunt aliqui: ut videlicet Monasteria, Ecclesiæ, ditiones hæreticis per hosce annos legitime ereptæ iisdem restituantur, id est, recuperata prædonibus. Qui si ipsi rursus ea raperent, fieri deberet, quod impediri non posset; si autem Cæsar & Catholici id decernant & re ipsa præstent vel adjuvent, actionis illicitæ & criminosa vel maxime participes sunt. Atque ex his posterior quoque modus directæ cooperationis intelligitur.

RATIO II.

*PAX ejusmodi infert injuriam Creatori,
& veræ Religioni.*

Duplici id argumento probamus. Primo ejusmodi PAX cooperatur hæresi, quæ tota ex injuriis & blasphemis in Deum, Sanctos, veram Ecclesiam & Sacramenta constat. Cooperari autem injuriis Creatotis & veræ Religionis, est illarum reum se facere, *quoniam qui talia agunt, digni sunt morte; non solum qui ea faciunt, sed etiam qui consentiunt facientibus.* Rom. 1. v. 32. vide sect. 3. n. 2. Qualis vero sit hæc cooperatio, dictum est RAT. I.

Secundo PAX hæc præter injuriam cooperationis, aliam quoque specialem Creatori & Religioni infert, dum *hæresin veræ fidei exæquat*

I. *In dignitate illesa fama;* detracta enim hæresi infamia, Hæreticos & Apostatas in ordinem hominum honestorum recipit, art. 1. 5. & II. *Quantumvis infames fecerit Christus,*
Matth,